

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DPN-WWM.050.58.2025.BK
4002082.16250124.13337900
Warszawa, 07-11-2025

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Piotra Górnikiewicza (znak: K10INT12351)
Temat: skierowania dodatkowych, skoncentrowanych działań zarówno prewencyjnych, jak i inwestycyjnych w zakresie stężenia pyłów zawieszonych

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT12351 Posła Piotra Górnikiewicza przekazuję odpowiedź w zakresie Ministerstwa Klimatu i Środowiska

- 1. Czy Ministerstwo przewiduje mechanizm priorytetyzacji wsparcia (dodatkowe punkty, większe dofinansowanie, szybsze nabory) w programach centralnych dla gmin i obszarów położonych w kotlinach/dolinach (takich jak Tarnów), gdzie warunki meteorologiczno-topograficzne sprzyjają kumulacji zanieczyszczeń?***

W ramach naborów centralnych gminy mają zapewniony równy dostęp do środków finansowych, zgodnie z jednolitymi kryteriami określonymi dla danego naboru. Każda JST może aplikować o dofinansowanie na takich samych zasadach, bez względu na lokalizację, wielkość czy status administracyjny.

- 2. Jakie środki finansowe i instrumenty (krajowe/środki UE/NFOŚiGW/EIB) są aktualnie dostępne lub przewidziane na lata 2024–2026 na: wymianę źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych, termomodernizację budynków publicznych (szkoły, przedszkola, placówki ochrony zdrowia) w subregionie tarnowskim oraz rozwój/modernizację lokalnych systemów ciepłowniczych?***

Poprawa jakości powietrza została wskazana we „Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028” jako jeden z głównych dziedzinowych priorytetów środowiskowych, obok innych pośrednio wpływających na ten obszar, czyli transformacji energetycznej czy gospodarki o obiegu zamkniętym. Analogicznie określono priorytet w „Strategii działania NFOŚiGW na lata 2025-2028”. Obie strategie są spójne z „Krajowym Programem Ograniczania Zanieczyszczeń Powietrza (KPOZP) – aktualizacja” i „Aktualizacją Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2040 r.)”.

Wśród programów, które mają na celu poprawę jakości powietrza, są:

- Mój Prąd;
- Czyste Powietrze;
- Wsparcie budowy lub rozbudowy ogólnodostępnej stacji ładowania dla transportu

- ciężkiego;
- Wsparcie zakupu lub leasingu pojazdów zeroemisyjnych kategorii N2 i N3;
- Wsparcie budowy lub rozbudowy ogólnodostępnej stacji ładowania dla transportu ciężkiego;
- NaszEauto.

Nabory w ramach programów priorytetowych, umieszczonych na liście na 2025 r. i planowane na 2026 r., są finansowane:

- ze środków własnych NFOŚiGW;
- ze środków zgromadzonych na rachunku Funduszu Modernizacyjnego;
- ze środków europejskich otrzymanych na realizację instrumentu finansowego w perspektywie finansowej 2021-2027, tj. ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027;
- z Krajowego Programu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO).

W zakresie wsparcia wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych najważniejszym mechanizmem wsparcia jest Program Priorytetowy Czyste Powietrze (PPCP). Nabór nowych wniosków w PPCP, który ruszył 31 marca br. Program ma zapewnione finansowanie z Funduszu Modernizacyjnego w kwocie 10 miliardów złotych. W kolejnych latach planowane jest pozyskanie środków finansowych na realizację PPCP ze Społecznego Funduszu Klimatycznego, co umożliwi dalsze wsparcie działań na rzecz poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia efektywności energetycznej budynków mieszkalnych.

W zakresie wymiany źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych:

- w 2024 r. ogłoszono nabór na program priorytetowy współfinansowany ze środków unijnych oraz własnych NFOŚiGW nr 8.6.3 Część 3) *Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych (wraz z instalacją OZE) - budynki wielorodzinne*, którego elementem może być wymiana źródła ciepła, zgodnie z określoną hierarchią źródeł. Budżet naboru wynosi do 579 272 000 zł. Złożono 118 wniosków o dofinansowanie. Obecnie trwa ocena wniosków.

W zakresie budynków użyteczności publicznej:

- w październiku 2024 r., ogłoszono nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Krajowego Planu Odbudowy dla inwestycji *B1.1.3 Termomodernizacja instytucji edukacyjnych*. W naborze złożono ponad 600 wniosków. Budżet naboru po zwiększeniu dofinansowania wynosi 1,7 mld zł. Program obecnie jest realizowany, rozliczenie musi nastąpić do końca 2026 r.
- w 2024 r. uruchomiono nabór w programie FEnIKS, *działanie 01.01 Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE)*: w budynkach zabytkowych (projekty realizowane przez państwowe jednostki budżetowe i podmioty nie stanowiące państwowych jednostek budżetowych) oraz w budynkach niezabytkowych i mieszanych (projekty realizowane tylko przez państwowe jednostki budżetowe). Budżet naboru wynosi 500 mln zł. Obecnie zawierane są umowy o dofinansowanie.

W zakresie rozwoju/modernizacji lokalnych systemów ciepłowniczych:

- w ramach programu FEnIKS 2021-2027, *działanie FENX.02.01 „Infrastruktura ciepłownicza”* wsparcie za środków UE będą mogły otrzymać projekty z zakresu nieefektywnych systemów ciepłowniczych (nabór nr. 2 - alokacja 500 mln zł, planowany nabór nr. 3 - alokacja 500 mln zł),

- w ramach programu *Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS Część 4) Sieć ciepłownicza/chłodnicza efektywny system ciepłowniczy* alokacja środków wsparcia przewidziana na pierwszy nabór wynosi: 1 027,5 mln zł. Aktualnie trwa ocena złożonych wniosków.
- w ramach programu *Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS Część 5) Źródła wysokosprawnej kogeneracji*, dedykowanego przedsięwzięciom dotyczącym budowy/rozbudowy jednostek wytwórczych pracujących w warunkach wysokosprawnej kogeneracji, w tym także produkcji energii elektrycznej, ciepła i chłodu w procesie trigeneracji alokacja dofinansowania wynosi 1 380 mln zł (nabór wkrótce zostanie ogłoszony). W ramach kogeneracji nie będą wspierane jednostki wytwórcze wykorzystujące paliwa kopalne.

Wszystkie programy dofinansowujące działania na rzecz poprawy jakości powietrza są ogólnie dostępne dla różnych grup beneficjentów. Oznacza to, że zarówno gminy, powiaty czy województwa, jak i mieszkańcy mogą skorzystać z dostępnych form wsparcia finansowego, dostosowanych do ich potrzeb i możliwości.

Dostępność programów dla różnych grup odbiorców ma kluczowe znaczenie dla skutecznej poprawy jakości powietrza w Polsce, ponieważ umożliwia równoległe działania na poziomie instytucjonalnym i indywidualnym.

3. Ile wyniosła wartość dotychczasowych dofinansowań w powiecie tarnowskim?

Wysokość dofinansowań udzielonych w powiecie tarnowskim wynosi 27 327 184 zł i dotyczy dwóch projektów dofinansowanych w ramach POIiŚ 2014-2020 I oś *Zmniejszenie emisyjności gospodarki*.

Gmina Tuchów zrealizowała 98 przedsięwzięć w ramach Programu Stop Smog. Dofinansowanie z Funduszu Termomodernizacji i Remontów wyniosło 3 352 718,63 zł.

W powiecie tarnowskim wszystkie gminy podpisały porozumienie z WFOŚiGW w Krakowie i prowadzą Gminne Punkty Konsultacyjno-Informacyjne (PKI) programu „Czyste Powietrze”.

4. Jak ministerstwo ocenia dotychczasowe efekty programów krajowych w obszarach o niekorzystnej topografii (np. czy następuje realne zmniejszenie stężeń PM_{2,5}/PM₁₀) i czy przewidziane są pilotaże (np. szybkie wymiany kotłów + termomodernizacja + wsparcie systemów ciepła sieciowego) dedykowane takim obszarom jak Tarnów? Proszę o kopię ewaluacji/monitoringu skuteczności programów (ostatnie 3 lata) dla subregionu tarnowskiego lub województwa małopolskiego.

NFOŚiGW prowadzi monitoring oraz ewaluację realizowanych programów, w tym tych ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza oraz transformację energetyczną oraz weryfikuje, czy w ramach każdego realizowanego instrumentu efekt ekologiczny został osiągnięty. Ma to szczególne znaczenie w obszarze ochrony powietrza, gdzie efektywność mechanizmów wsparcia bezpośrednio przekłada się na realizację celów środowiskowych i poprawę jakości życia obywateli.

Efekty ekologiczne PPCP są monitorowane i gromadzone na poziomie wojewódzkim i krajowym, a nie na poziomie poszczególnych gmin. Podsumowanie dotyczące realizacji

programu dostępne są na stronach internetowych właściwych wfośigw. Dla powiatu tarnowskiego dane znajdują się na stronie internetowej¹ WFOŚiGW w Krakowie.

Nie są przewidziane dedykowane pilotaże w zakresie wymiany kotłów i termomodernizacji. Natomiast od 31 marca br. wraz z nową odsłoną programu PPCP, wdrożony został Ogólnopolski System Operatorów PPCP. Operatorzy pomagają beneficjentom na każdym etapie realizacji przedsięwzięcia – od decyzji o modernizacji, przez realizację inwestycji, aż po jej rozliczenie. Do ich zadań należy także identyfikacja gospodarstw domowych, dotkniętych ubóstwem energetycznym, osób starszych czy wymagających pomocy w przeprowadzeniu termomodernizacji. W powiecie tarnowskim niestety nie wszystkie gminy² zdecydowały się na przystąpienie do Ogólnopolskiego Systemu Operatorów PPCP, co może stanowić istotną barierę dla rozwoju liczby realizowanych przedsięwzięć związanych z wymianą źródeł ciepła oraz poprawą efektywności energetycznej budynków.

5. W jaki sposób ministerstwo wspiera rozwój nowych technologii związanych z walką z zanieczyszczeniem powietrza?

MKiŚ aktywnie angażuje się w działania na rzecz rozwoju i promocji innowacyjnych technologii. Jednym z przykładów takich inicjatyw jest program GreenEvo – Akcelerator Zielonych Technologii.

Program ma na celu wsparcie polskich przedsiębiorców w promocji polskich technologii środowiskowych w kraju i za granicą. Jego głównym zadaniem jest pomoc polskim małym i średnim firmom w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych, a także dostarczenie im wiedzy i narzędzi umożliwiających dynamiczny rozwój. Wśród obszarów wsparcia GreenEVO znajdują się m.in.: ochrona powietrza, oszczędność energii, budownictwo ekologiczne oraz odnawialne źródła energii.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

¹ <https://www.wfos.krakow.pl/czyste-powietrze/zestawienie-gminy/>

² <https://www.wfos.krakow.pl/operatorzy/>